

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMINIŲ SĄJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMTINYS

2003 m. sausio 9 d.

Nr. 2 (531)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Povilas JAKUČIONIS

Rinkimų pamokos

Valdantieji neteko 76 mandatų

2002 m. gruodžio 22 d. savivaldybių rinkimai vyko sudėtingomis sąlygomis. Tą sudėtingumą lėmė keletas aplinkybių. Pirmiausia valdančioji koalicija - socialdemokratų ir socialliberalų - nusprendė savivaldybių tarybų ir prezidento rinkimus sujungti dėl savanaudiškų politinių tikslų. Mat tikėtasi didesnio rinkėjų aktyvumo, o kartu ir didesnės kairiųjų pergalės, nes jų elektorato dalis yra pasyvi. Jų kandidatai į prezidento postą - V. Andriukaitis ir A. Paulauskas - nešini A. Brazausko vėliava, turėjo traukti, vežti pasyvius rinkėjus prie balsadėžių. Deja, taip neįvyko. "Garvežiai" pasirodė esą silpni, o kaip kandidatai - nepopuliarūs. Rinkėjų aktyvumas buvo menkas. Socialdemokratų pergalė savivaldybių tarybų

rinkimuose pasiekta tik dėl jų pačių partnerių - socialliberalų pralaimėjimo. Valdančioji koalicija rinkimus pralaimėjo, nes, lyginant su 2000 m. rinkimais, ji neteko 76 mandatų. Ir tai jau nebe pirmas kartas, kai valdančiosios partijos prieš rinkimus keičia įstatymus ir nusistovėjusių rinkimų tvarką, norėdama politinės naudos, o gauti atvirksčių rezultatą. Žmonės supranta tas manipuliacijas ir nubaudžia "gudručius" už juos nebalsuodami arba rinkimuose nedalyvaudami. Gal politikai išmoks šią pamoką?

Kita aplinkybė - ši karta tarp kandidatų buvo daug buvusių kriminalinių nusikaltėlių ir net slapty KGB agentų. Tai rodo, kad šešėlinės ekonomikos "šefai" mėgina infiltruoti į savivaldybių tarybas savo statytinius. Taip pat ir Rytų žvalgybos.

(keliami į 2 psl.)

Ar Advento metu išrinktos savivaldybių tarybos dirbs sėkmingai

Dar ilgai bus diskutuojama ir spėliojama, kas būtų, jei... Jei savivaldybių tarybų rinkimai nebūtų sujungti su prezidento rinkimais ir gero kai paankstinti, jei Konstitucinio Teismo nutarimas dėl Seimo narių teisės pasirinkti tik vienas renkamas pareigas būtų pasirodęs laiku, t.y. prieš savivaldybių rinkimus. Apie tai "Tremtinio" korespondentė Aušra ŠUOPYTĖ kalbasi su nacių ir sovietų politinio kalinio sūnumi, buvusiu ilgamečiu Kauno miesto tarybos nariu bei patarėju LR Vyriausybėje ir Seime Arimantu DRAGŪNEVIČIUMI.

- Ar šiemis savivaldybių tarybų rinkimams, Jūsų nuomone, turėjo neigiamos įtakos tai, kad jie vyko šv. Kalėdų išvakarėse?

- Rinkimų kampanija vyko Advento metu, kas, mano galva, nepriimtina katalikiškam kraštui. Ši ne laiku už-

raugta velniška rinkimų košė atėjus laikui atsirūgs ir jos užmaišytojams, tiksliau sakant, virėjams iš valdančiosios daugumos. Tai jau dabar aki vaizdu, nes pirmasis prezidento rinkimų turas sužlugdė socialliberalų, socialdemokratų ir buvusios Moterų partijos kandidatus. Savivaldybių tarybų rinkimų paankstinimas ir sujungimas valdančiajai koalicijai irgi nedavė didesnės naudos. Tik parodė, kad negerbia žmonių ir jiems neatstovauja.

- Nuo šiol naujos kadencijos tarybos dirbs ketverius metus. Kokios iš to turėsime naudos mes, rinkėjai?

- Galima būtų tikėtis didesnio stabilumo savivaldybėse, nors didelės garantijos nėra. Ne laiko trukmės ilgimasis ar trumpinimas, bet demokratijos ir savivaldos stiprinimas rinkėjams duos daugiau naudos.

(keliami į 3 psl.)

LPKTS valdybos posėdis

Pirmasis šiais metais LPKTS valdybos posėdis įvyko sausio 4 d. Valdybos darbo ataskaitą nuo praėjusių metų spalio 20 d. iki pastarojo posėdžio padarė valdybos pirmininko pavaduotoja J. Marcinkevičienė. Ji pažymėjo, kad valdybos darbas buvo skirtas prezidento ir savivaldybių tarybų rinkimams.

Pranešimą politiniais klausimais padarė LPKTS pirmininkas P. Jakučionis. Praėjus vos keletui dienų po savivaldybių tarybų rinkimų temų pokalbiui užteko. Juo labiau kad aistros dar nenurimo. Pirmieji pirmininko žodžiai buvo: "Politikoje reikia vadovautis šaltu protu, bet ne emocijomis". Vadovaujantis tokia nuostata buvo aptarti savivaldybių tarybų rinkimai: kiek mandatų gavo LPKTS, kur jie praėjo sklandžiai, o kur - ne. Apie rinkimų eigą ir rezultatus kalbėjo LPKTS vyr. rinkimų štabo ir tarybos nariai: A. Blažys (Panevėžys), V. Bliznikas (Utena), C. Dirke (Šiauliai), Z. Čerkauskas (Klaipėda), V. Jogminienė (Kauno r.), B. Kažemėkaitė (Kalvarija), J. Juodžbalienė (Alytus),

V. Kaziulionis (Varėna), R. Paplauskas (Panevėžys), I. Vasiliauskas (Šilutė), I. Vilčinskienė (Kaunas).

Svarstytas 2003 m. LPKTS pagrindinių renginių planas. Kovo mėn. numatyta Jaunimo konferencija. Birželio pabaigoje - liepos pradžioje įvyks LPKTS IX suvažiavimas kartu su LPKTS 15 metų jubiliejaus minėjimu. Sudaryta darbo grupė (ją tvirtins tarybos konferencija), kuri tikslins LPKTS programą, įstatus, reglamentus ir t.t.

Posėdyje nutarta, kad politiniai kaliniai ir tremtiniai kreiptųsi į Rusiją dėl žalos atlyginimo. Estijoje ši akcija jau vyksta.

Darbo grupė prašo LPKTS skyrių tarybas iki 2003 04 30 pateikti pasiūlymus dėl LPKTS programos, įstatų ir reglamentų papildymų bei pakeitimų ir siųsti juos adresu: J. Marcinkevičienei, Laisvės al. 39, Kaunas LT-3000.

Kitas valdybos posėdis įvyks vasario 8 d., į jį bus kviečiami naujai išrinkti savivaldybių tarybų nariai iš LPKTS.

Mūsų inf.

Dėkojame

Šv. Kalėdų ir Naujųjų metų proga redakcija gavo daug šiltų ir gražių sveikinimų iš savo skaitytojų, daugelio LPKTS skyrių. Dėkojame už prasmingus žodžius, gerus palinkėjimus, dėkojame, kad skaitote mūsų laikraštį, siunčiate prisiminimus, aprašote įvykius, renginius. Lauksime ir šiais metais žinučių iš jūsų kaimų ir miestelių. Jūsų laiška mums labai brangūs. Iš jų suprantame, kad esame reikalingi.

Norėtume pasidžiaugti sveikinimais lietuvių, gyvenančių toli nuo savo Tėvynės. Dėkojame mūsų neužmiršantiems M. Remienei ir A. Maskaliūnui iš JAV, Šilingų šeimai iš Didžiosios Britanijos, P. Kisieliui iš Čikagos, L. ir P. Avižoniams iš JAV ir kt.

Štai Algis Baleišis iš Zelenoborsko (Komija) sveikina su šventėmis ir dėkoja už "Tremtinio" siuntimą. Jis rašo: "Nuoširdžiai ačiū, kad nepamirštate tokių kaip aš išblaškytų. Kaip smagu gauti žinių iš Tėvynės. Žmonės sako: gera Jūsų tauta, tiek metų praėjo ir dar tave atmena.

Viso geriausio Jums, Jūsų šeimoms ir visai Lietuvai."

Mieli tautiečiai

Lietuva skinasi kelią į NATO ir Europos Sąjungą. Kaip jos žmonėms sekasi įgyvendinti šiuos siekius, kokie nauji pokyčiai vyksta Lietuvoje, Jūs sužinosite skaitydami "Tremtinį". Neužmirškite užsiprenumeruoti savo laikraštį 2003 metams.

Aktualijos

■ Tėvynės sąjungos (LKS) atstovai pareiškė, jog parems Seimo daugumą ir socialdemokratų lyderio A. Brazausko Vyriausybę, jei naujasis prezidentas R. Paksas kėsintųsi į jos stabilumą.

■ Prezidento rinkimus pralaimėjęs Lietuvos krikščionių demokratų lyderis Seimo narys K. Bobelis ketina atsistatydinti iš partijos pirmininko posto. Šių metų kovą ar balandį numatoma surengti šios partijos suvažiavimą.

■ Lietuvos liberalų sąjungos pirmininkas E. Gentvilas neatmeta galimybės, jog kai kuriems Seimo nariams išėjus dirbti į prezidentūrą ar savivaldybių tarybas jis kandidatuos į Seimą.

■ Seimo pirmininko A. Paulausko žodžiais parlamentaro, D. Barakauskos samprotavimai apie prezidento "dekretinio valdymo" įvedimą Lietuvoje yra pavojingi.

■ Prezidentas V. Adamkus pritaria idėjai gegužę surengti referendumą dėl narystės ES. Seimo pirmininko pavad. V. Andriukaitis prezidentą V. Adamkų supažindino su šios iniciatyvos pagrindinėmis gairėmis.

■ Estija pradėjo derybas su NATO. Pirmajame derybų Briuselyje ture abi šalys aptarė pagrindines bendradarbiavimo kryptis - Estijos saugumo atitikimą Aljanso principus, buvo išklaudyta Estijos nuomonė dėl taikaus konfliktų sprendimo bei šalies pozicija dėl savo gynybos pajėgų kūrimo.

■ Rusija ruošiasi konstituciniam referendumui karo niokejamoje Čečėnijoje, nors po praėjusių mėnesį surengto didžiulio sukilėlių išpuolio Grozne šis balsavimas buvo kritikuojamas kaip beprasmas.

■ JAV prezidentas Dž. Bušas nuviliančiais pavadinio Irako lyderio S. Huseino kaltinimus JTO ginklų kontrolieriams šnipinėjimu. S. Huseinas kelia grėsmę JAV ir savo kaimynams, tačiau jis vis dar turi šansą išvengti karo, sakė JAV prezidentas.

■ Didžiosios Britanijos užsienio reikalų sekretorius J. Straw pareiškė, kad karas prieš Iraką yra kur kas mažiau tikėtinas, negu mano daugelis apžvalgininkų.

Rinkimų pamokos

(atkelta iš 1 psl.)

Negalės sėdėti ant dviejų kėdžių

Trečioji aplinkybė - Seimo narių, "panorusių kelti savivaldybių tarybų kvalifikaciją" (o tiksliau - partijų kandidatų sąrašų populiarumą), gausa. Tokių "kamikadzių" buvo 81. Rinkėjai neperkando šios gudrybės. Išrinko didesnę jų pusę: net 67. Žmonės nesuprato, kad tie kandidatų sąrašai, kuriuos "stiprina" Seimo nariai savo pavardėmis, yra menami, netikri. Jau išrinktiems į savivaldybių tarybas Seimo nariams Konstitucinis Teismas pateikė naują siurprizą: pasakė savo veto. Išrinkti į savivaldybių tarybas Seimo nariai negalės sėdėti ant dviejų kėdžių, privalės vieno mandato atsisakyti.

Beje, ši kartą rinkėjai ne balsavo už mažų partijų sąrašus.

Sujungtų rinkimų košė

Kairieji, kaip paprastai, vėl privirė košės. Dėl sujungtų rinkimų partijos pritrūko intelektualinių pajėgų tinkamai parengti rinkimų programas ir gerai organizuoti rinkimų kampanijas. Prie sumaišties, kurią įstatymais trims mėnesiams sukūrė tarpvaldžio metu savivaldybėse, pridėjo ir kitą - mandatų perdalijimą naujoms savivaldybių taryboms jau pradėjus dirbti. Tai, žinoma, užtęs jų komitetų ir komisijų, frakcijų ir koalicijų formavimą. Perdalių mandatų nebus apsieita ir be kivirčių. Nevykusiai nustatyta rinkimų data dešimtims tūkstančių žmonių, dalyvavusių rinkimų kampanijose, dirbusiems apylinkių ir apygardų komisijose, atėmė šv. Kalėdų švenčių ramybę.

Buvo daug negaliojančių savivaldybių tarybų rinkimų biuletenių. Dvigubai daugiau nei ankstesniuose rinkimuose. Net 6,2 proc. Tikėtina, kad tai taip pat sujungtų rinkimų pasekmė. Garbingo amžiaus rinkėjai, paveikti triukšmingos prezidento rinkimų kampanijos, pažymėjo pageidaujama kandidatą, o kitą biuletenį į balsadėžę įmetė neužpildytą arba užpildę tik reitingų lapelius, kaip priedą.

Kodėl pusė rinkėjų neatliko savo pilietinės pareigos, galima tik spėlioti. Rūpinantis pilietiško puoselėjimu būtų naudinga atlikti sociologinius tyrimus ir jų rezultatus panaudoti koreguojant rinkimų

įstatymus. Visai galima galvoti. Gal žmonėms nepatiko politikų manipuliacijos rinkimų tvarka, gal atsakomybės stoka ar neįvykdyti pažadai. Kiti tvirtina, kad žmonės nenori balsuoti už partijų sąrašus, kuriuose neranda geriamų asmenų. Nori, kad kandidatų sąrašus galėtų registruoti ir visuomeninės organizacijos. Beje, taip jau yra buvę. Nedalyvavusių rinkimuose sociologinė apklausa galėtų šiuos ginčus padėti išspręsti.

Kaimas pasirinko paramą

Kaimas parėmė Valstiečių ir Naujosios demokratijos partiją. Kaimui reikia arba geresnių verslo sąlygų, arba didesnės socialinės paramos. Ši partija nekėlė žemės ūkio pertvarkymo klausimo, tik žadėjo paramą. Tai patiko rinkėjams. Tik kas žino, ar jie neliks vėl apgauti. Persitvarkyti vis tiek reikės. Žemės ūkis negali ir negalės išlaikyti trečdalis šalies gyventojų. Teks dirbti kitose verslo srityse. Valdžia turėtų greičiau sutvarkyti palankias sąlygas alternatyviam verslui kaime, kad kaimo žmonės nesijaustų nereikalingi Lietuvai.

Žmonės geranoriški ir atlaidūs

Rinkimų rezultatai parodė, kad žmonės yra geranoriški ir atlaidūs. Žmonės balsavo už žinomus autoritetus, pamišę, kiek šie ar jų komandos yra "prisidirbę". Jei herojus ekrane skundžiasi ir ašaroja, už jį balsuoja kaip už silpną ir skriaudžiamą, t.y. panašų į patį rinkėją. Kelia susirūpinimą, kad nei KGB baubas, nei rusiško kapitalo dalyvavimas rinkimų kampanijoje rinkėjų nebaugino. Žmonėms labiau rūpi savi marškiniai šiandien, o ne realūs pavojai ateityje. Jie vėl glaudžiasi prie tų, kurie nesigėdydami žada jais pasirūpinti, nors ne kartą apgavo.

LPKTS mandatų gavo mažiau

Lietuvos politinių partijų ir tremtinių sąjunga savivaldybių tarybų rinkimuose pasirodė, kaip įprasta, prasčiau negu gali. Lyginant su 2000 m. rinkimais, netekome 3 mandatų.

Rinkimų kampanija buvo vangi. Visko trūko. Be laiko ir pinigų, trūko kandidatų,

norinčių kalbėti per radiją ir televiziją. Nors ruoštis buvo raginta net prieš metus. Ne visi skyriai sugebėjo realiai įvertinti savo galimybes. Vieni pamiršę protą vadovavosi vien tik emocijomis, pralaimėjo ir padarė žalos visam dešiniųjų frontui. Kiti buvo per daug kuklūs ir atidavė savo rinkėjų balsus kitoms partijoms be kovos, tuo padarydami žalą LPKTS kaip politinei organizacijai.

Pagal statistiką, vis dėlto buvome geresniųjų pusėje. Iš 26 rinkimams užsiregistravusių partijų buvome aštunti pagal savivaldybių, kuriose užregistruojame savo kandidatų sąrašus, skaičių. Užsiregistravome 24 savivaldybėse. Pagal apklausų reitingus buvome dešimti-dvylikti, pagal rinkimų rezultatus - dešimti. Pavyko aplenkėti ne tik populistinę Lietuvos laisvės sąjungą, Jaunąją Lietuvą, bet ir Nuosaikiuosius konservatorius.

Menkas rinkėjų aktyvumas (54 proc.) mums buvo palankus. Palankus buvo Lietuvos Sąjūdžio pareiškimas, kuriuo kviečiama balsuoti už sąrašus Nr. 20 ir 24, ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos valdybos pareiškimas, kuriuo raginama paremti abu šiuos sąrašus. Tačiau neišnaudojome puikios progos išeiti į žmones akcijos "Žygis į Vilnių" metu. Pusė skyrių akcijoje praktiškai nedalyvavo. Esame per daug uždari ir tai didžiausia mūsų klaida ir bėda.

LPKTS savivaldybių tarybų rinkimams užregistravo 15 savarankiškų sąrašų. Mandatus laimėjo 10 sąrašų. Iš viso - 14 mandatų. Užregistruoti ir 9 koaliciniai sąrašai. Pralaimėjusių tarp jų nebuvo. Laimėta 10 mandatų. 30-yje savivaldybių mūsų skyriai savo kandidatus įrašė į kitų partijų sąrašus. Iš jų - į 27 TS (LK) sąrašus. Taip norėta neprarasti dešiniųjų balsų rizikuojant, kad bus neperžengtas 4 procentų barjeras. Vienuolikoje tų sąrašų LPKTS laimėjo 15 mandatų, bet ne savo vardu. Reikia gerai paanalizuoti, kodėl 19-oje bendrųjų sąrašų mūsų deleguoti kandidatai nebuvo išrinkti. Ar jie buvo įrašyti sąrašo gale, ar jie buvo išreitinguoti? Ir vienu, ir kitu atveju blogai dirbo mūsų skyriai. Nebuvo reiklūs derybose, pasiūlė nepopuliarius kandidatus ar nedirbo agitacinio darbo.

Gerai suplanuoti netikėtumai

Vienas svarbiausių naujojo prezidento Rolando Pakso rinkiminių šūkių buvo "Už permainas!" Kokias permainas? Juk pačios didžiausios, pačios viltingiausios, pačios realiausios ir tikrą sėkmę garantuojančios permamos pradėtos po ilgo varginančio 12 metų trukusio maratono. Lietuva pakviesta į NATO. Tai saugi erdvė, būtina ekonomikos plėtos ir socialinių reikalų sprendimo sąlyga. Lietuva kviečiama ir į Europos Sąjungą. Jos ekonominiai pasiekimai neturi lygių pasaulio istorijoje. Europa rado saugios ir efektyvios valstybių ir tautų sambūvio ir savitarpio pagalbos formą. Tai patikrinta per pusę amžiaus. O ir pasirinkimo kito nėra, išskyrus Baltarusijos variantą. Ar po tuo šūkiu nebuvo paslėptas tikrasis siekis - bet kokia kaina sustabdyti Lietuvoje vykstančias realias permaitas, garantuojančias valstybės politikos tęstinumą ir tautinio tapatumo išsaugojimą?

Veikla parodys, kas yra kas

Vargu ar reikia kviesti aiškiaregius, kad atspėtų, kokiam "artimajam užsieniui" tokios permaitos reikalingiausios. Nesunku išvelgti visą spektrą galimų, bet anaipol naujų mėginimų "atsiklausti tautos" - ar verta Lietuvai stoti į Aljansą, kuris sovietmečiu buvo be perstojo linksniuojamas agresyvaus karinio bloko vardu. Juk tuos skiriamus nacionalinio saugumo reikalams du centus nuo lietuviško lito jau ne kartą mėginta buvo perduoti "švietimui", o atmetus maskuojančius paistalus - bet kokia kaina atidėti Lietuvos įstojimą į NATO.

Kas dabar galėtų paneigti, kad atsiranda puiki proga "pataisyti" nuosekliai vykdomas krašto apsaugos sistemos reformas pagal NATO standartus? Ir ar ne dabar parūps pirmiausia pakeisti "savu" dabartinį kariuomenės vadą gen. mjr. J.Kronkaitį, vieną iš aktyviausių kariuomenės pertvarkytojų?

Tokių mėginimų būta, bet prezidento V.Adamkaus pozicija buvo vienareikšmė - integracijai į Vakarų netrukdyti. Naujojo prezidento pozicija dar nėra aiški ir tik konkreti veikla, o ne žodžiai parodys, kas yra kas.

Labai tikėtina, kad bus referendumas dėl narystės Europos Sąjungoje ir dar nespėjusi populistiniais pažadais

nusivilti liaudis nuspręs palūkėti, kol "sustiprėsime patys". Tokių sumaiščių planotojai žino, kad Lietuva, viena ir atsivėrusi nuo Vakarų, pažangos keliu vilksis paskutinė, o timptelėjus jau dabar trumpą trumpų energetikos pavadėlių bus perversa atsizadėti net dirščioti į Vakarų. Juk išvijus iš Lietuvos "Williams", energetikos saitai buvo greitai ir net nesispyrijant perduoti "Jukos", už kurio kyšo Lietuvai skaudžiai pažįstamo Kremlius ausys. Visos pasakėlės apie "Lietuvos išgelbėjimą" nepasirašant sutarties su "Williams" ir sprunkant nuo atsakomybės buvo tik vienas rinkimų propagandos triukš.

Paramos nesulaukta

Nepaisant to, kad beveik visų Seimo politinių partijų vadovai deklaravo paramą Valdui Adamkui, sustiprinusiam savo pozicijas išskirtiniais, be galo Lietuvai svarbiais užsienio politikos laimėjimais siekiant integracijos į euroatlantines sistemas, tos paramos nesulaukta. Persiši išvada, kad visos komunistinės kilmės partijos antrajame prezidento rinkimų ture sutartinai veikė neatsitiktinai. Antroji išvada, patikrinta begalę kartų - visa komunistų veikla buvo grindžiama ir dangstoma dideliu melu. Išimties nebuvo ir ši kartą. Ir trečioji išvada verta dėmesio: balsų suskaidymas septyniolikai kandidatų neišvengiamai sukelia suplanuotą sumaištį, be kurios antrajame ture sėkmės tikėtis sunku.

Būtų nusižengta tiesai, jei liktų nepaminėtas pasitikėjimo, kaip politikos veiksnio, vaidmuo. Konservatoriai buvo patiklūs gražiai kalbančiam pradedančiam politikui. Pasitikėjimas politikoje - vienas iš pamatinių principų, bet šis principas neatsiejamas nuo kito nemažiau svarbaus principo - asmeninės atsakomybės, patikrintos konkrečia veikla. Tarpusio antrąja figūra konservatorių partijoje asmens iškilimas, primenantis meteoro švystelėjimą, rodo, kad atsakomybės mechanizmo nebūta. Apie perbėgimus iš vienos partijos į kitą, o jų būta keletas, turėtų kalbėti politologai.

Buvusieji komunistai, įsivardiję socialdemokratais, tokių klaidų nedaro, bet tai nėra jų nuopelnas.

(keliamą į 4 psl.)

Ar Advento metu išrinktos savivaldybių tarybos dirbs sėkmingai

(atkelta iš 1 psl.)

Kol savivaldybės negalės normaliai funkcionuoti pagal Europos Sąjungos keliamus reikalavimus, kol jos negalės formuoti savo biudžeto ir kol priklausys nuo daugumos Seime ar Vyriausybės - savivaldybių darbo laiko trukmė nėra esminis dalykas.

- Ką galite pasakyti apie LPKTS surinktus savivaldybių rinkimuose mandatus? Ar tai neblogas derlius, ar galėjo būti gausesnis?

- Svarbiausia, kad tas derlius yra, ir tuo reikia džiaugtis, nes LPKTS vėl patvirtino, kad gyvuoja. O dėl to derliaus gausumo, tai dabartinėmis sąlygomis sunku tikėtis daugiau. Riboja politinės valios stoka ir finansinės galimybės. Kol didelė dalis mandatų gaunama einant kartu su kitomis politinėmis partijomis, tol bus velkama si uodegoje ir tai tik patvirtins visuomenei tam tikrą idėjų silpnumą, jų neatitikimą esamo laiko.

- Kuo paaiškintumėte LPKTS Kauno skyriaus patirtą nesėkmę?

- Apie tai esu rašęs "Tremtiniyje" (sausio 3 d. Nr.1 "Savivaldybių rinkimai pasibaigė, o prezidento įpusėjo"). Ta Jūsų paminėta "nesėkmė" turi savo teigiamų ir neigiamų pusių. Balsų gauta gerokai daugiau nei ankstesniuose rinkimuose - tai mūsų laimėjimas. Pralaimėjimas - prasti organizaciniai reikalai, kurių ištakos - nesibaigiančios intrigėlės Kauno skyriaus vadovybėje. Jos išryškino politinės brandos ir patrauklumo spragas. Skyriaus veikla labiau panaši į profsąjungų, bet ne į politinę, todėl dažnai nesuvokiami vertinimo kriterijai ir vietoj šalto proto lieka ilgalaikės emocijos ir smulkmenos, pakertančios politines šaknis. Tik kelių patirtų turinčių politikų pakvietimas leido surinkti 4402 balsus ir tarp 18 politinių partijų pakilti į vienuoliktą vietą. Iki pergalės pritrūko apie pusantro tūkstančio balsų. Tai nėra daug. Kaune beveik 300 tūkst. potencialių rinkėjų. Rinkimuose dalyvavo apie 160 tūkst., tuo tarpu rinkimų štabas nutarė užsakyti tik 7000 lankstinukų ir dar tiek pat naudoti nedavusių atvirukų. Už išleistus pinigus galėjome turėti bent 15 tūkst. lankstinukų, daugiau plakatų, užsakyti vieną kitą straipsnį. Kauno skyriaus taryba kelis kartus keitė kandidatų sąrašą. Daug lėmė jausmai, simpatijos, todėl į pirmą penketuką pateko net asmuo (teisininkas), kuris buvo teistas, tačiau to anketoje nenurodė. Bet... simpatiškas, nes jaunas. Daugelio kitų kandidatų sugebėjimus ir politinę brandą vėl (ir ne pirmą kartą) apnuogino TV laidos ir radijas. Visi labai norėjo pasirodyti gerokai pervertindami save. Tai viena taktinių klaidų - reikėjo daugiau reklamuoti sugebėjimus, nes tik jie galėjo patempti visą sąrašą. Kita klaida - orientacija į "gausų" tremtinių elektoratą. Vargu ar jis sudarė trečdalį gautų balsų. Kita vertus, LPKTS įrodė esanti šio to verta, nes gavo tik penkis kartus mažiau balsų už sąrašo Kaune lyderius - liberalus ir konservatorius.

- Kaip vertinate konservatorių laimėtas septynias vietas Kauno miesto taryboje? Kodėl nebuvo sudaryta su jais koalicija?

- Visada jaučiau simpatiją Europos konservatorių judėjimui. Gaila, kad mūsiškiams konservatoriams dar toloka iki europinių standartų, dar prasiūša vagnorinio centralizmo relikvijas. Šiemet konservatoriai gavo septynias vietas (tiek pat ir ankstesniuose rinkimuose) ir tai nerodo jų populiarumo augimo, nes pralaimėjus socialliberalams ir susitraukus V.Šustausko muilo burbului nuo 11 iki 3 vietų nesugebėta gauti didesnės rinkėjų paramos. Be to, tarp septynių staiga išniro perbėgėlis iš pirminio LPKTS sąrašo A.Dumčius, kurio konservatoriumi nelabai pavadinsi. LPKTS Kauno skyrius nuo pavasario vedė derybas su TS (LK) dėl koalicijos. Daug kartų buvo tartasi net jungtis į panašią koaliciją kaip Vilniuje A.Zuoko. Konservatoriai siūlė tik aštuntą vietą, vėliau dvi dešimtuke, bet praktiškai rinkosi sau priimtinius žmones. Rinkimų rezultatai parodė, kad mūsų surinkti balsai teoriškai būtų išvedę koaliciją į pirmą vietą sąrašė, nes būtų galima gauti 9 ar net 10 mandatų. Nelaimėjo LPKTS, pralaimėjo ir konservatoriai. Kartu nereikėtų pamiršti, kad didžiosios 1995 m. LPKTS ir TS (LK) koalicijos metu, kai kartu gavome daugumą Kauno miesto taryboje, konservatoriai dar nebuvo susiskaldę į tris partijas, ir mes - LPKTS - buvome vieningesni. Mus jungė idėjos ir neskyrė didžiulė pinigine praraja su politiką užsakančiais milijonieriais.

- Kokią prognozuotumėte ateitį naujai išrinktai Kauno miesto tarybai, ar ji sugebės išvairuoti miestą į deramas aukštumas? Kokia Lietuvos liberalų sąjungos perspektyva jiems tapus sąrašo lyderiais?

- Prognozuoti ateitį - nedėkingas dalykas. Naujojoje Kauno miesto taryboje iš 41 nario bene 9 yra Seimo nariai, keli - aukšti valstybės pareigūnai. Vargu ar kuris iš jų paliks savo šiltas vietas Vilniuje. Nors liberalai gavo 8 mandatus (tarp jų 4 Seimo nariai), nemanau, kad tarp jų atsirastų tinkamas žmogus būti meru. Šiais laikais meru jau negali būti studentas, lengvatinėmis sąlygomis įsigijęs diplomą žmogus ar buvęs žymus nomenklatūros darbuotojas. Jei tokį išrinktų - tai neilgam. Kadangi tarp daugiausiai mandatų laimėjusių partijų ryškios asmenybės nematyti, tai teks ilgai ieškoti tinkamo mero pareigoms žmogaus. Tikiuosi, kad partijas Kaune suvienys prezidento rinkimų antrojo turo rezultatai, nes vėl kaip ir 1992 metais Kaunas išsirinko savo prezidentą, šiuo atveju Valdą Adamkų. Po koalicijų sudarymo ir išrinkus merą jau bus matyti, kas ką išvairuos į aukštumas - taryba miestą ar atskiri nariai savo pajamas.

Kauno miesto tarybos nariams palinkėčiau sėkmės ir ryžto. Tik ar užteks atsakomybės ištesėti pažadus, duotus rinkėjams.

- Dėkoju už įdomias mintis.

Komentaras

Jonas BALNIKAS

Putino, Lukašenkos ir Žirinovskio pėdomis

Neįprastai šalta žiema atėjo į Lietuvą. Ir ne tik tiesiogine prasme. Prezidentu išrinktas lakūnas ir baikeris, visiškai neprognozuojamas populistas Rolandas Paksas. Dauguma politologų ir politikos apžvalgininkų pažymi, kad pagrindinė R.Pakso laimėjimo priežastis buvo ne tiek jo žarsyti nerealūs pažadai, kiek milžiniški pinigai. O jų R.Paksas turėjo tiek, kiek reikia. Visiems aiški ir milijonų rusiška kilmė. Manoma, kad Maskvos žmonės, stovėję ir tebestovintys už jo nugaros, išmetė "skrajojančiam Rolandui" apie 25 milijonus litų. Todėl tik juoką sukelia R.Pakso "dvaro damos" D.Kutraitės-Giedraitienės pareiškimas, kad jos bosas rinkimų kampanijai išleido tik apie porą milijonų litų. Už tuos pinigus, žinoma, reikės atidirbti. Ir tai daroma jau dabar, nors naujasis prezidentas pradės eiti savo pareigas tik vasario pabaigoje. Daugiausia balsų naujajam "gelbėtoju" atidavė liūdnesios Pietryčių Lietuvos - Šalčininkų, Vilniaus, Švenčionių rajonų - kitataučiai. Čia R.Paksas surinko per 70 proc. balsų. O Visagino rusakalbiai balsavo beveik kaip ir sovietiniais laikais - kone vienbalsiai. Tai aiškiai rodo, ko tikimasi iš naujojo Lietuvos prezidento. Visai nesvarbu, kad R.Paksas žadėjo Lietuvos užsienio politikos tęstinumą, tai yra euroatlantinę orientaciją. Tikėti R.Pakso pažadais gali nebent iš mėnulio nukritęs

žmogus. Kaip ir žadėtis pensijų padidinimu, indėlių gražinimu. Bus orientuojamasi tik į Rusiją, o valdyti valstybę bandoma Baltarusijos "tėtušio" A.Lukašenkos metodais. Tai aiškiai pasakė vienas artimiausių "gelbėtojo" bendražygių buvusios R.Pakso Vyriausybės ministras Dailis Barakauskas. Jo žodžiais, R.Paksas įves Lietuvoje "dekreto valdymą". Tai reiškia - naudosis Rusijos prezidento ir jo vietininko Baltarusijoje A.Lukašenkos išbandytais metodais. Mat, anot R.Pakso, parlamentas gali leisti įstatymus, bet reikia pagaliau prisiminti, kad Lietuvos vadovas yra prezidentas. Beje, D.Barakauskas paaiškino, jog toks valdymas "ukazais" buvo įvestas Rusijoje, kai prezidentu tapo V.Putinas, todėl panašius valdymo metodus reikia įvesti ir Lietuvoje. Tai reikštų ne ką kita, o demokratijos galą mūsų šalyje. Liumpenizuotai visuomenės daliai toks stilius, be abejo, labai patiktų.

Kaip pažymėjo Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto direktorius Raimondas Lopata, tokie R.Pakso ir jo komandos samprotavimai dar kartą patvirtina, kad technologijos, kuriomis vadovavosi išrinktojo prezidento rinkimų štabas, rėmėsi rusiška patirtimi. Žinoma, Lietuvos Konstitucijoje valdymas "ukazais" nenumatytas. Tačiau galima neabejoti, kad R.Paksas dės visas pastangas, kad pakeistų Konstituciją.

Toks tokį pažino

Vienas iš pirmųjų naujai išrinktą Lietuvos prezidentą pasveikino skandalais ne tik Rusijoje, bet ir visame pasaulyje pagarsėjęs Rusijos Valstybės Dūmos vicepirmininkas Vladimiras Žirinovskis. Uostamiesčio laikraščio "Vakarų ekspresas" žurnaliste kalbėjosi telefonu su Vladimiru Volfovičiumi. Štai ką pasakė didžiausias Baltijos valstybių nepriklausomybės priešas: "Tai, kad prie jūsų valstybės vairo atsistos tokio paties pavadinimo kaip ir manoji partijos lyderis - tikrai maloni žinia iš Pabaltijo... Džiugu, kad Rolandas Paksas surinkęs, jei neklystu, 55 proc. rinkėjų balsų įveikė dar kol kas prezidentaujantį tą jūsų pensininką emigrantą."

Sveikinu jūsų mažytės šalies piliečius, suvokusius, kad senis Adamkus nesugeba kurti naujos valstybės. (...) Kiek žinau, Lietuvos liberaldemokratų partijos politinė linija yra gerai apgalvota, racionali ir praktiškai įgyvendinama. Todėl jos lyderis R.Paksas, kaip ir aš, toliau kovos už laisvę bei teisingumą." Girdint tokį vertinimą nereikėtų stebėtis besiliejančia per kraštus R.Pakso arogancija ir tuo, kad "gelbėtojas" nukopijavo savo partijos pavadinimą nuo V.Žirinovskio. Tiesą sakant, R.Pakso liberalius demokratius vadinti partija nederėtų. Tai tėra avantiūristų be jokios ideologijos ir moralinių principų grupė, beatodairiškai siekianti valdžios bet kokia kaina.

Laukia valymo

Naujai išrinktas prezidentas R.Paksas susitikęs su kitu "gelbėtoju" premjeru A.Brazausku aptarė būsimą ministrų kabineto sudėtį. A.Brazauskas iš pradžių sakęs, kad neketina keisti ministrų savo Vyriausybėje, dabar mano kitaip. Premjeras pareiškė, kad jeigu būsimasis ekselencija kategoriškai pareikalautų, dalis ministrų gali būti pakeisti.

Kaip žinoma, R.Paksas pirmiausia ketina pakeisti jėgos ir saugumo struktūrų vadovybę. Tai suprantama,

R.Paksas nori susodinti į jų vietas savus ir patikimus žmones. Pirmiausia planuojama atleisti Specialiųjų tyrimų tarnybos vadovą Valentiną Junoką.

Į R.Pakso nemalonę V.Junokas pateko po to, kai išdrįso užkabinti R.Pakso generalinį rėmėją - bendrovės "Avia Baltica" savininką J.Borisovą. Šis su Rusija glaudžiai susijęs labai abejotinos reputacijos veikėjas davė R.Pakso milijoną ir dar apkaltino prezidento V.Adamkaus patarėją ėmus kyšius.

(keliamą į 4 psl.)

Gerai suplanuoti netikėtumai

(atkelta iš 2 psl.)

Atkuriamasis Seimas atkūrė Lietuvos valstybės nepriklausomybę. Tai buvo tautos valios išraiška. Per 12 metų buvo suformuluoti valstybės politikos tikslai ir pradėti sėkmingai įgyvendinti. Seimo narys Andrius Kubilius yra pasakęs, kad dešinieji kloja bėgius, valstybės traukinys jais rieda ta pačia kryptimi, prie valdymo svertų komandos keičiasi, bet traukinys rieda. Ir tai svarbiausia! Tačiau vidaus politikoje yra būdingo tik posovietinei visuomenei stabilumo. Okupacijos metais Komunistų partijos parinkti asmenys valdė valstybės turta, taip pat ir iš gyventojų atimtą nuosavybę. Lietuvai atkūrus nepriklausomybę, valstybės turta, bankus, visuomenės informavimo priemones, jau tapusius privačia nuosavybe, tebevaldo tie patys asmenys. Pasikeitė tik teisinis pagrindas, tik iškabos. Daugeliu atveju, pavyzdžiui, kaime, net gyventojų priklausomybė nuo naujojo savininko išliko ta pati. Ši aplinkybė paaiškina ir daugelį rinkimų kampanijos tariamų netikėtumų.

Galima tik spėti, ar ne ant to paties pasitikėjimo slenksčio paslydo ir prezidentas V.Adamkus, mėginęs kurti "naująją politiką", iš kurios, jo paties žodžiais tariant, "nieko neišėjo". Tada jis parodė didelę nemeilę, net nepasitikėjimą dešiniųjų politinių jėgų Seimu, nors būtent tik dešiniųjų balsai nulėmė jo sėkmę prezidento rinkimuose. Ir ar ne jo popintas gegužiukas dabar iš lizdo išstūmė patį šeimininką?

Viktoras Alekna - Stasio Lozoraičio premijos laureatas

Sausio 4 d. Vilniaus rotušėje Lietuvos žurnalistų draugijos ir Lietuvos rašytojų sąjungos (LRS) nariui Viktorui Aleknai buvo įteikta Vilties Prezidento Stasio Lozoraičio premija.

88-erių metų Lietuvos žurnalistų patriarchas savo pirmąjį publicistikos straipsnį paskelbė 1930 m. Okupantas aktyvų plunksnos darbuotoją ir nuoseklų tėvynės patriotą nugabeno į Vorkutą, kur teko ne plunksną braškinti, o akmens anglies kasyklose beveik dešimt metų katorgą vargti.

Atgimimo metais jis - Širvintų rajono sąjūdininkų pradininkas ir vadovas. Parašė arti dviejų tūkstančių straipsnių kultūros, pedagogikos, moralės, literatūros istorijos klausimais. Išleido knygų. Naujausia - atsiminimų ir apmąs-

Pažadai išsisklaidys kaip dūmelis

Jau seniai pastebėta, kad kairiosios prigimties politinėse partijose nemažai aktyvaus jaunimo. To negalima pasakyti apie konservatorius ir krikščionis demokratius. Ar ne čia reikia ieškoti atsakymo, kodėl į svetur planuojamus iššūkius deramai neatsiliepiama?

Naujasis prezidentas pareiškė, kad "norėjau ir noriu, kad ta savivalė, kuri yra dabar, pasibaigtų. Daugelis iš tų, kurie varto milijonus, daro įtaką, jautė, kad jų machinacijoms ateina galas." Ši frazė verčia suklusti. Jei žodžiai "nutraukti savivalę" slepia siekimą peržiūrėti svarbiausius valstybės politikos tikslus, kaip nors stabdyti integravimosi į Vakarų sistemas procesus, tad artėja dar vienas sunkus išbandymas Lietuvai. Rinkimų kampanijos metu gausiai žarstyti pažadai, kad bus išspręstos socialinės, nedarbo, negražintų indėlių išmokėjimas ir visos kitos problemos, per pusmetį išsisklaidys kaip dūmelis vėjyje. Joks prezidentas nepakeis nei Seimo, nei Vyriausybės. Šią tiesą gerai suvokė visi kandidatai, visi piliečių bendruomenės nariai, bet toli gražu ne visi rinkėjai.

Kyla neeilinės svarbos uždavinys padėti prezidentui vykdyti Konstitucijos jam skirtas pareigas. Seimas ir Vyriausybė, o ypač finansų ministrai, tai daro labai veiksmingai. Neišsemiamos paprotinimo galios. Daug gali ir piliečių bendruomenė. Tik skaudu pripažinti - lėtokai ji bręsta. Tačiau Kauno pavyzdys įkvepia. Kauniečiai suvokė esą Laikinios sostinės piliečiai. Suvoks ir kiti, nes, tiesą pasakius, visi turi jėgas, kai suvokia, kad iš tikrųjų jos turi.

Teodoras ČIAPAS

tymų knyga "Oi, ta Vorkuta" pasirodė pernai. Jubiliatą šiltai sveikino LRS pirmininkas J.Liniauskas, Žurnalistų sąjungos pirmininkas R.Eilunavičius, vienas iš Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrijos vadovų V.Miliauskas, kolegos žurnalistai.

Seimo narys prof. V.Landsbergis jubiliatą pavadino nuosekliu žurnalistikos dvasios palaikytoju ir žiniasklaidos kultūros puoselėtoju, pozityviai vertinančiu Lietuvos valstybės pasiekimus ir motyvuotai teigiančiu, kad "ne viskas Lietuvoje blogai". Renginiui vadovavo Lietuvos žurnalistų draugijos pirmininkė G.Petrošienė. Turiną meninę programą paruošė solistė ir pedagogė Jolanta Čiurilaitė-Kurnickienė su savo auklėtinėmis - Lietuvos muzikos akademijos studentėmis.

Edmundas SIMANAITIS

Komentaras

Laukia valymo

(atkelta iš 3 psl.)

O J.Junokas išdrįso atmesti tokius absurdiškus kaltinimus. Už tai dabar ir neteks savo kėdės. Naujojo prezidento komanda ir pats R.Paksas taip pat nori atleisti krašto apsaugos ministrą L.Linkevičių, švietimo ministrą A.Monkevičių, teisingumo ministrą V.Markevičių, aplinkos apsaugos ministrą A.Kundrotą. Kėsinamasi ir į užsienio reikalų ministro A.Valionio krėslą. Kalbama, kad į jo vietą labai nori patekti išdavęs Liberalų sąjungą perbėgėlis A.Medalinskas. O tokius išvertusius kailį R.Paksas nepaprastai mėgsta. Švietimo ir mokslo ministru pasirengęs tapti dar vienas Maskvos bičiulis, atsistatydinęs iš premjero A.Brazausko patarėjo posto "istorinių klaidų" ieškotojas, filosofu save vadinantis Arvydas Juozaitis. Savo atsistatydinimo priežastimi A.Juozaitis nurodė A.Brazausko vadinamųjų socialdemokratų vykdomą "liaudies masėms" nepriimtina politiką.

Beveik visi ministrai, kurių galvų reikalauja R.Paksas, yra deleguoti A.Paulausko socialliberalų partijos. Atrodo, tam neprieštaraus ir premjeras A.Brazauskas, nes po pralaimėtų rinkimų Seimo pirmininkas A.Paulauskas visiškai pasimetė ir A.Brazauskui tampa nebereikalingas.

"Šatrija" vėl balne

Negausi 10 narių turinti Seime R.Pakso liberalų demokratų frakcija artimiausiu metu planuoja smarkiai padidinti savo gretas. Į ją ketina įsilieti K.Prunskienės ("Šatrijos") vadovaujama Valstiečių ir Naujosios demokratijos frakcija, turinti 7 narius, vadinamosios Jungtinės frakcijos, taip pat Lenkų rinkimų akcijos nariai. Yra žinių, kad prie nugalėtojų prisijungs ir gėdingai pralošęs rinkimus centrinių vadus K.Glaveckas. Visai šiai publikai vadovaus K.Prunskienė. Pasak šios ponios, "mums reikia stiprinti pozicijas politiniame viduryje".

Tačiau gausiausio būrio į savo frakciją R.Paksas tikisi sulaukti iš A.Paulausko socialliberalų frakcijos atskalūnų. Vienas iš R.Pakso artimiausių aplinkos žmonių Seimo narys H.Žukauskas džiaugėsi, kad jau artimiausiu metu net 13 socialliberalų perbėgs pas paksininkus. Taigi, kaip ir buvo galima tikėtis, A.Paulauskas greitai gali likti ne tik be partijos, bet ir be Seimo pirmininko portfelio.

Tačiau vis labiau aiškėja, kad nau-

jojo prezidento ambicijas labai greitai atšaldys tikroju Lietuvos valdo-
vu esantis A.Brazauskas. Skandalin-
gai pagarsėjusio R.Pakso tapimas Lie-
tuvos prezidentu, sprendžiant iš di-
džiausių JAV ir Europos dienraščių
komentarų, gali labai pakenkti Lietu-
vos euroatlantinei integracijai. Juk iš
tiesų kas iš save gerbiančių Europos
politikų norės turėti reikalų su poli-
tiku, kurį Vokietijos laikraštis "Han-
noversche Allgemeine" pavadino
"populistu ir euroskeptiku". O visa-
me pasaulyje įtakingas Didžiosios
Britanijos dienraštis "The Times"
R.Paksą palygino su skandalinguoju
Lenkijos anarchistu judėjimo "Savi-
gyna" vadovu A.Leperiu, dar vadi-
namu Lenkijos Šustausku.

Terorui galo nematyti

Praėjusį sekmadienį Tel Avivą vėl sudrebino du galingi savižudžių tero-
ristų įvykdyti sprogimai. Jų metu
žuvo mažiausiai 23 žmonės, daugiau
kaip 100 buvo sužeista. Šis teroro ak-
tas vertinamas kaip didžiausias pales-
tiniečių išpuolis per daugiau kaip
dvejus metus, kai palestiniečių tero-
ristai pradėjo tokius veiksmus.

Kaip ir kitais panašiais atvejais, Izraelio atsakas buvo tradicinis. Izraelio aviacija atakavo palestiniečių objektus Gazoje. Atakos metu buvo sunaikintos dvi metalo liejyklos bei ginklų gamykla. Sausumos pajėgos įsiveržė į Rafos pabėgėlių stovyklą, kurioje, kaip manoma, yra nemažai teroristinės organizacijos "Džihad" narių. Atsakomybę už sprogimą Tel Avive prisiėmė nuo palestiniečių lyderio Jasyro Arafato vadovaujamo judėjimo "Fatah" atskilusi grupuotė, pasivadusi "Al Akosos kankinių brigada".

Izraelio žiniasklaida svarsto, kaip šie teroro aktai gali atsilipti visuotinių rinkimų, kurie įvyks po trijų savaitių, rezultatams. Manoma, kad ryžtinga Izraelio premjero Arielio Šarono pozicija teroristų atžvilgiu gali padėti jam išlikti valdžioje. A.Šaronas po įvykusio skubaus Izraelio ministrų kabineto posėdžio pareiškė, kad nuo šiol išgalios nauji apribojimai palestiniečiams. Uždrausta Palestinos išlaisvinimo organizacijos visuotinei tarybai susirinkti į posėdį Ramaloje. Taip pat iš palestiniečių teritorijų nebus leista išvykti delegacijai į Londoną, kur šio mėnesio pabaigoje įvyks vadinamasis Islamo suvažiavimas. Labai apribotas automobilių eismas Vakarų krante ir uždarytos trys islamo mokyklos, kuriose, kaip teigiama, rengiami savižudžiai teroristai.

Kaune, LPKT sąjungos knygynėlyje, Laisvės al. 39, galite įsigyti naujausių knygų:

A.Paulavičiaus - "Per kryžių ir kalaviją", K.Kasparo - "Lietuvos laisvės armija", "Genocidas ir rezistencija: Tuskulėnai, egzekucijų aukos ir budeliai (1944-1947)" (parengė autorių kolektyvas), J.Banionio "Lietuvos laisvės byla Vakaruose 1975-1990". A. Streikaus "Sovietų val-

džios antibažnytinė politika Lietuvoje (1944-1990)". Yra ir poezijos knygelių - Ž.Baltės - "Amžių kanklės", Z.Budaitės-Stunžėnienės "Po prieblandos medžiu". Neseniai išleistas fotografo A.Matulionio atvirukų rinkinys "Laisvėjantis Kaunas".

Atsiliepdamas į Jono Lukšės straipsnį, išspausdintą "Tremtinys" (2002 11 21, Nr. 47), noriu skaitytojus supažindinti su veikla siekiant išsaugoti tremtinių bei kalinių iš Lietuvos, mirusių Rusijos Federacijoje ir kitose NVS šalyse, atminimą.

Jau penketą metų prie LR Kultūros ministerijos Muziejų skyriaus veikia speciali komisija, kuri koordinuoja Kultūros ministerijos programos Nr. 11.04 "Politinių kalinių ir tremtinių kapaviečių ir paminklų Rusijos Federacijoje ir kitose NVS šalyse apskaita ir priežiūra" įgyvendinimą. Komisijos iniciatyva atlikta nemažai darbų. Surasti ir nusamdyti vietiniai žmonės nuolatinei šešiolikos tremties ir kalinimo vietose pastatytų paminklų priežiūrai. 1999–2002 m. organizuotos ekspedicijos į

Čelano lietuvių kapinių vaizdas 2000 m.

Magadano bei Tiumenės sritis, Kazachiją, Igarką ir Permės komių apygardą. Ekspedicijose suregistruotos tenykštės lietuviškos kapinės, įvertinta jų būklė, sukaupta informacija apibendrinta Kultūros ministerijai pateiktose ataskaitose. 2001 m. Igarkos lietuvių tremtinių kapinėse pastatytas memoriali-

nis juodo granito paminklas. 2002 m. vasarą organizuota ekspedicija į Komiją, kur surinkti duomenys Vorkutoje, Abezėje, Intoje, Ežvoje bei Ust Lokčime pastatytų memorialinių paminklų inventoriniams pasams sudaryti. Siekiama šiuos ir kitus paminklus perduoti vietinės valdžios priežiūrai, suteikiant

Ne visi abejingi

jiems oficialų istorijos paminklo statusą.

Švietėjiška veikla užsiimama ir Lietuvoje. Kultūros ministerijai parėmus, 2002 m. išleistas Antano Sadecko nuotraukų albumas "Negrįžusiems", kuriame pateikti autoriaus bei jo bendražygių per pirmąjį Nepriklausomybės dešimtmetį Sibiro platybėse užfiksuoti lietuvių tremtinių kapinių vaizdai. Šias nuotraukas buvo galima išvysti ir keliose A.Sadecko surengtose parodose.

2002 m. pradžioje Vilniuje ir Lietuvos dailės muziejuje, Lemonte (JAV), buvo surengta šių eilučių autoriaus nuotraukų paroda "Igarkos kapinės ir tremties paminklai Rusijos Federacijoje". Deja, šios parodos nepanoro eksponuoti Kauno ir Klaipėdos skyriai...

Jei ponas Lukšė būtų apsilankęs šioje parodoje, būtų pamatęs jo minimo paminklo Čelano kapinėse, Buriatijoje, nuotrauką. Paminklą

Paminklas Čelano lietuvių kapinėse, Buriatijoje, po remonto

A. Sadecko nuotr.

2000 m. už LR Kultūros ministerijos lėšas suremontavo Aldonos Arefjevos vadovaujama Buriatijos lietuvių bendruomenė. Šis paminklas išsiskiria labai gražiu kalnu metaliniu kryžiumi bei mirusiems tėvynainiams skirta eiliuota epitafija. Deja, pačios kapinės yra ties visiško sunykimo riba ir greit tik nedaugelis atmins šioje vietoje buvus kapus. Todėl svarbu, jog virš paminklo iškelta Vilniuje išlieta metalinė lenta su tekstu, paaikškinančiu, kas ir kodėl

pastatė šį paminklą.

Pabaigoje verta pažymėti, kad jau įvyko pirmasis tarpvalstybinės Lietuvos ir Rusijos Federacijos tremtinių ir karių kapų bei paminklų priežiūros komisijos posėdis. Tikėkimės, kad ši komisija sutars dėl konkrečių darbų, padėsiančių išsaugoti Rusijos platybėse išsibarsčiusias lietuviškas tremtinių kapines bei ten pastatytus memorialinius paminklus.

Rimvydas
RACĖNAS

Sustokite!

Skaitau, žiūriu ir klausausi... Viskas, kas šiandieną vyksta, verčia susimąstyti – ypač iškyla vaikystėje matyti vaizdai, visa, kas tada išgyventa...

Buvo tik persiritęs frontas. Dar tebegyvenome pas močiutę. Daug linksmų jaunų vyrų, dėdė ir mano tėtis dažnai vakarais užsidarydavo viename močiutės trobos gale ir užsidengę langus prie žibalinės lempos iki aušros šnekėdavo, ginčydavosi. Ir aš negalėdavau užmigti, žiūrėdavau į pamažų švintantį dangų ir mano vaikiškoje galvoje kilčavo nevaikiškų minčių...

Greitai mūsų naktiniams svečiams pasidarė nesaugu po močiutės stogu – vyrus priglaudė girios. O jiems reikėjo palaikyti ryšį su savaisiais... Tada gal ir pasibaigė kai kuriems mano amžiaus vaikams nerūpestinga vaikystė... Įdėdavo močiutė į krepšelį sūrį, kiaušinių ir išleisdavo "už miško pas tetą"... Kaip pasakoje apie Raudonkepuraitę. Neduok Dieve, sutikti dvikojį vilką! Na, tam vilkui pasakytum, kad "tikrai tikrai anoje sodyboje, ant kalnelio, laukia senučiukė teta..." Tik ar patikės? O į mano storą kasą keliaudavo kartu įpintas laiškėlis – nurodymai, įsakymai. Mažais žingsneliais ten ir atgal. Tą vasarą

buvo nuostabių giedros dienos, žydėjo pievos... Takelis per aukštus rugius, kurie pridengdavo nuo viską matančių akių. Mama peržegnojusi, kol grįždavau, klūpėdavo serbentyne ir kalbėdavo rožančių... Tai nebuvo koks žygdarbis – tada taip reikėjo!

Laužydami gyvenimus ėjo bailsūs metai. Miestelyje, ant grindinio, suversdavo po 6-8 kūnus. Žiemą gulėdavo iškeltomis sušalusiomis rankomis, lyg šaukdami Dievo malonės... Iš stribynės stebėdavo piktos akys – ar kas nepravirks, nesuaimanus kuri moterėlė pamačiusi pažįstamą kruviną veidą. Žmonės tylėjo, nes taip reikėjo!

Tik kartą pravirkau. Kažkas pasakė, kad atvežė daug nušautų. Lijo šiltas liepos mėnesio lietus. Basa išbėgau į gatvę. Ant grindinio gulėjo bet kaip suverstai jaunų vyrų kūnai. Su šaulių ar Lietuvos kariuomenės uniformomis. Kruvina palaidine, atmerktomis akimis į lietuvių kartu gulėjo graži mergina. Ilga šviesi kasa permirkusi krauju. Iš po kūnų tekėjo kraujo upeliai, maišėsi su lietuvių ir rausvai dažė grindinio akmenis. Aš stovėjau basa toje šilto kraujo upėje ir negalėjau atitraukti akių nuo vieno veido. Tai buvo tas pats žmogus, kuris prieš kelis metus į mano vaikišką kasą pindavo laiškė-

lius... Ėjau namo ir raudojau, o galvoje sukosi mintis – kas jiems davė teisę su mumis šitaip?!

Tėtis jau kalėjo Vorkutoje. Jo brolių, Lietuvos kariuomenės jaunleitenantą, rado namuose besislapstantį. Sudaužė buožėmis, įvyniojo pusnuogį į spygliuotos vielos ritinį ir įmetė į ratus. Viskas vyko besilaukiančios žmonos ir motinos akyse. Girti sribai dar norėjo savo auką durtuvais subadyti. Tik motinai maldaujant "pasigailėjo". O jai, mano vargšei močiutei, liepė keliais šliaužti nuo vieno stribo prie kito ir bučiuoti batus...

Šiandieną, kai girdžiu, kad šitie, kurie trėmė, kankino, žudė ir dar kruvinomis rankomis kasė duobes mūsų broliams, prilyginami karo veteranams, širdis apsverčia. Kas sėdi mūsų Seime, ką galvoja "didysis krikščionis" K. Bobelis, prieš balsavimą bėgdamas iš šalies? O tik vieno balso trūko, kad tas negirdėtas pasaulyje projektas būtų atmetas! Auka ir budelis vienodoje aukštumoje. Tai būtų amoralus įstatymas, spjūvis į žuvusių, tremtyje ir kalėjimuose mirusių ir nukankintų lietuvių šviesias sielas. Sustokite, liaukitės tyčiotis iš krauju ir ašaromis atpirktos mūsų protėvių žemės!

Birutė
GAIGALIENĖ

Rusnė

Naujos knygos

Lietuvos laisvinimo sąjūdžio veikla Vakaruose

Metams baigiantis spaudoje pasirodė istoriko Juozo Banionio knyga "Lietuvos laisvės byla Vakaruose (1975-1990)". Tai išsami istorinė medžiaga apie Lietuvos laisvinimo sąjūdžio veiklą Vakaruose. Skaitytojas ras trijų pagrindinių laisvajai lietuvių išeivijai atstovaujančių organizacijų - Amerikos lietuvių tarybos, Vyriausiojo Lietuvos išlaisvinimo komiteto, Pasaulio lietuvių bendruomenės – veiklos aprašymus, komentarus, politinių veikėjų kalbas. Pagrindiniai knygos skirsniai: Helsinkio susitarimų įtaka Lietuvos laisvės bylai; Belgrado susitikimas: stiprinantis Lietuvos laisvinimo lūkesčiai; Madrido susitikimas: aktyvinamas Lietuvos laisvės bylos kėlimas; Suvalkų trikampis - tiltas, artinęs Rytų ir Vakarų lietuvių laisvės viltis; nuo Vienos susitikimo iki Kovo 11-osios Akto: Lietuvos laisvinimo lūkesčiai pildosi.

Ši knyga pirmiausia sudomins istorikus, politikus, inteligentus, kurie domisi naujausių laikų Lietuvos istorija. Jos puslapiuose sudėta žymių išeivijos lietuvių darbų. Jie dirbo vardan Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės. Knygą išleido LGGRT centras.

Asta ŠAUKĖNAITĖ

Algimantas TAŠKŪNAS

Ištrėmimus minint

Vežti pradėjo prieš 62 metus. Ir vis vežė, vežė... Su pertraukomis apie 12 metų. Bet jeigu tai vyko taip seniai, prieš pusę šimtmečio, ar verta vis dar minėti?

Ne tik verta, bet ir reikia. Labai reikia – nes išvežimų kraujo takas ir skaudžios pasekmės liko nusitęsusios iki dabarties. Nenusiminkite, kad pasaulis nusigrėžė nuo mūsų ir bando ignoruoti sovietinių išvežimų siaubą. Mes nepamiršome. Ir kol mūsų širdys dar plaka, nuolat kelsime aikštėn šią neteisybę.

Daugelis jūsų, mieli broliai ir sesės lietuviai, esate liudininkai to baisiojo birželio įvykių. Jūs buvotė ten. Jūs matėte patys. Aš irgi mačiau savo akimis. Alytaus stotyje iš gyvulinių vagonų žmonės šaukė vandens. Tuo pačiu metu raudonarmiečiai stadione linksminosi, o mūsų namų apsupo ginkluoti enkavedistai. Moterys ėmė klykti... Atsimenu aš daug.

Mano tėvą ir devynis šimtus kitų Trakų gyventojų ešelonu vežė iki Archangelsko apylinkių. Tada juos išlaipino ir pėsčius nuvarė į Ertsevo koncentracijos stovyklą – apie 500 km į pietus. Kurie liko gyvi, tuos pristatė dirbti sunkius miško darbus arba iki juosmens įbridusius į ledinį vandenį vertė stumdyti sielius. Maitino labai prastai. Po poros metų iš 900 Trakų tremtinių liko tik septyni.

Mano tėvas irgi mirė badu Ertsevo lageryje. Vis dar nežinodamas, kas atsitiko jo šeimai ir už ką jam, sąžiningam ir doram tautos sūnui, teko tiek kentėti. Jo nelaidojo. Kūną įmetė į buvusią anglių kasyklos šachtą. Ten sumetė daug tremtinių palaikų. Kai šachta buvo pilna, atvažiavo traktoriais ir išlygino žemę. O toje vietoje pastatė gyvenvietes.

Išvežimai buvo neapsakomai baisi ir milžiniška tragedija. Tarp 1941 ir 1953 metų sovietai nužudė arba išvežė apie šeštadalį Lietuvos gyventojų – apie pusę milijono žmonių iš trijų milijonų tautos. Bet vien tuo mūsų tautos tragedija nesibaigė. Tarsi vėžio liga sovietinis blogis išsiplėtė į daugelį pusių. Tai labai plati tema, todėl pažvelkime tik į keletą jos apraiškų.

Išdavikai

Išvežimai pagimdė daug didvyrių, bet nemažiau ir išdavikų. Sovietai jau iš anksto kruopščiai ruošė išvežamųjų sąrašus. Kaip jie, iš sve-

tur atvykę, galėjo žinoti, kas buvo Lietuvos "buožės" ir "liaudies priešai"? Žinoma – jiems talkino lietuviai išdavikai. Išvežant ne vienas lietuvis sėdėjo šalia NKVD sunkvežimių vairuotojų ir rodė jiems, kur rasti pasmerktuosius. Be tokių išdavikų enkavedistams būtų buvę daug sunkiau susigaudyti. O kiek išdavikų mes iškėlėme dienos švieson? Kiek jų patraukėme atsakomybėn? Beveik nieko. Dar blogiau: išskyrus mūsų drąsųjį žurnalistą Joną Mašanauską ir kelis kitus, kurie nebijojo protestuoti, mes tylėjome, kai dar didesnė tautos nusikaltėliai, kaip Raslanas ir N. Dušanskis, iš pradžių ramiai gyveno Lietuvoje, o vėliau netrukdomi išvyko ir pasislėpė Rusijoje ir Izraelyje.

Arba vėl. Kadaisė sklido gandas tarp mūsų Australijoje, kad ilgametis Komunistų partijos pirmasis sekretorius Antanas Sniečkus slapta buvęs didelis patriotas, kad jis išgelbėjęs Lietuvą nuo surusėjimo ir panašiai. Netikėkite! Tai buvo akių dūmimas. Sovietų kariuomenei užėmus Lietuvą (1940 m. birželio 15 d.), A. Sniečkus tapo saugumo departamento direktoriumi ir jis pats vadovavo masiniams lietuvių visuomenininkų areštams.

A. Sniečkus taip pat buvo vienas iš svarbiausių planuotojų bei vykdymo prižiūrėtojų per 1941 m. birželio trėmimus. Tarp tremiamųjų tuomet buvo ir paties A. Sniečkaus motinos brolio ir sesers sūnūs. Kai giminės kreipėsi į jį pagalbos, šis šaltai atsakė: "Nėra ko jaudintis. Šitie giminės yra buožės ir jiems atėjo laikas naudingiau padirbėti." (LE 28 t., p. 207-208)

Tautos skaldymas

Išvežimai suskaldė tautą, sukirsino žmones, nuteikė brolių prieš brolių ir sukūrė naują "sibiriokų" klasę. Net ir atsidūrus tremtyje – Sibire ar kitur – vargas toliau skaldė žmones į vargstančius tremtinius ir į skundikus, viršininkų šnipus.

Kiek lietuvių tremtinių, kurie išlikę gyvi sugrįžo į tėvynę, bet neatgavo savo turto ir turėjo vargti toliau? Senieji draugai jų nebenorėjo pažinti. Buvo sugrįžėlių, kurie net negavo leidi. no apsigyventi savo tėviškėje. Tiek iškentėję Sibire, jie liko paženklinti ne didvyriais, bet "sibiriokais".

Baimė

Trėmimai įdiegė baimę. Gal ne visiems. Bet daugeliui.

Net ir mes atsivežėme tos baimės trupinėlius su savimi į Australiją. Tik prisiminkime, kaip kultūringai tada iškėlėme Lietuvos vardą ir politikams, ir Australijos visuomenei. Bet kodėl pasiekė savo pirmąjį tikslą nuleidome rankas? Atrodo, tarsi mes pabijojome eiti toliau į viešumą ir skelbti pasauliui apie mūsų tautos tragediją.

Krašto ūkis

Išvežimai sugriovė Lietuvos ekonominį pagrindą, žemės ūkį. Vien per 1948 metus sovietai išvežė 100000 lietuvių ūkininkų ir jų šeimų narių. Iki 1952 m. rugsėjo 96 proc. ūkių per 25 hektarų buvo per prievartą įtraukti į kolchozus.

Čia mes apžvelgėme tik mažytę dalelę tos milžiniškos žalos mūsų tautai. Žalos, kuri prasidėjo nuo išvežimų ir kuri vis dar nėra atlyginta. Nenutikime. Kalbėkime apie šią žalą toliau. Ir pasakokime apie ją kitiems.

Lietuvių atsakymas

O kas dėjosi tais laikais Lietuvoje? Kaip reagavo lietuviai į masinius išvežimus?

Dar kartą įsidėmėkime šios mūsų tragedijos mastą: išvežė kas šeštą Lietuvos gyventoją. Išdraskė šeimas, nekaltus žmones pasmerkė kančiai ir mirčiai...

Tai kaip reagavo lietuviai? Buvo atvejų, kai lietuviai atsiskaitė kerštu, "dantis už dantį". Bet daug dažniau į blogį jie atsakė gerumu.

Lietuviai nevyko į Rusiją ir kerštaudami nesisprogdino. Lietuviai keliavo Rusijon ir rizikuodami būti areštuoti slapta skleidė Kristaus žodį, apaštalavo. Apie tai buvo rašyta pernai "Lithuanian Papers" žurnale. Mielieji broliai ir sesės: nesidrovėkit! Kiekviena proga pasakokite šiuos nuostabius, įkvepiančius faktus visiems žmonėms: katalikams ir nekatalikams, lietuviams ir australams. Šiais laikais, kai brutali jėga ir parakas valdo pasaulį, lietuvių apaštalavimas Rusijoje yra nuostabus, atgaivinantis krikščioniškos meilės pavyzdys visiems.

Per išvežimus buvo nemažai Lietuvos žydų, kurie talkino sovietams. Kaip jiems atlygino lietuviai? Vos keletą mėnesių po pirmųjų išvežimų lietuviai rizikavo savo gyvybe ir šoko gelbėti žydų nuo vokiečių.

(B.d.)

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Vytautas Vėlavičius 1929-2002

Gimė Stigvilų k., Šilalės valsč., Tauragės aps., gausioje ūkininkų šeimoje. Mokėsi Šilalės gimnazijoje, kur įsitraukė į pagrindinę organizaciją "Diemedis". 1948 m. areštuotas, nuteistas 10 m. Kalėjo Intos lageriuose, dirbo anglių kasyklose. Buvo sunkiai sužeistas. Į Lietuvą grįžo 1957 m. Vedė, išaugino sūnų ir dukrą. Sulaukė vaikaitių.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus, vaikaitius ir artimuosius.

LPKTS Šilalės skyrius

Pranė Šliogerytė-Vaitiekūnienė 1913-2002

Gimė Nemaniūnų k., Šeduvos valsč., Panevėžio aps. 1951 m. ištremta į Komiją, Intą – į vyro, buvusio politinio kalinio, tremties vietą. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Apsigyveno Radviliškyje, dirbo vaistinėje. Aktyviai dalyvavo Sąjūdžio ir LPKTS veikloje.

Palaidota Radviliškyje, šalia vyro Vaclovo.

Užjaučiame seserį ir artimuosius.

LPKTS Radviliškio skyrius

Antanas Stravinskas 1932-2002

Gimė Kaltinėnų valsč., Tauragės aps. 1945 m. kartu su tėvais ir seserimis buvo ištremtas į Permės sritį, Kosos rajoną. 1947 m. su viena seserimi iš tremties pabėgo. Po metų buvo suimtas ir teistas 2 metams lagerio (kaip nepilnametis). Po to sugrąžino į tremties vietą. Tremtyje mirė tėvelis. Į Lietuvą grįžo 1958 m. Gyveno ir dirbo Tauragėje, buvo LPKTS narys.

Užjaučiame seseris ir visus giminaičius.

LPKTS Tauragės skyrius

Aldona Grinaitė-Sudarienė 1940-2002

Gimė Šeimiškių k., Anykščių r., Utenos aps., ūkininkų šeimoje. 1949 03 25 su tėvais ir seserimi ištremta į Irkutsko sr., Tirėtės r., Tagnos kaimą. 1958 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Anykščiuose. Dirbo statybose. Baigusi buhalterijos technikumą, iki mirties dirbo Anykščių dujų ūkio buhalterė. Užaugino sūnų, sulaukė vaikaitių.

Palaidota Anykščių kapinėse, šalia tėvų palaikų, parvežtų iš Sibiro.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą, sūnų su šeima.

LPKTS Anykščių skyrius

Simonas Žvirblis 1914-2002

Gimė Anykščių r., Klemėvkos k., ūkininko šeimoje. Baigęs mokyklą, dirbo savo ūkyje. Suimtas 1950 m., kalėjo Lukiškių kalėjime. Nuteistas 10 m. ir 5 m. tremties, kalėjo Magadano ir Taišeto lageriuose. Grįžęs nuo 1956 m. gyveno Kurklių mstl., nuo 1985 m. – Palangoje.

Palaidotas Anykščių kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Palangos skyrius

Adėlė Jasinavičiūtė-Stalnionienė 1918-2002

Gimė iraugo Rokiškio r., Vaidlonių k., neturtingų valstiečių šeimoje. 1947 12 29 su šeima, kurioje buvo 4 seserys ir tėvas, ištremta į Kureką, Tomsko r., Tomsko sr. Dirbo miško darbus. 1948 m. mirė tėvas, o 1949 m. – sesuo. 1959 m. grįžo į Lietuvą, apsigyveno Anykščiuose. 2002 m. išvyko į Vilniaus tremtinių namus.

Palaidota Anykščių kapinėse, prie savo šeimos narių.

Nuoširdžiai užjaučiame gimines.

LPKTS Anykščių skyrius

Jono Stanaičio "Usnynas"

Džiugi staigmena. Spau-
doje pasirodė hab. dr. Jono
Stanaičio knyga "Usnynas".
Tai prisiminimai apie pokario
metų įvykius Lietuvoje.

Jonas Stanaitis gimė Šakių
krašte, baigė Vytauto Di-
džiojo universitetą. Artėjant
antrajai sovietų okupacijai
bandė trauktis iš Lietuvos,
tačiau pasiekęs valstybės sie-
ną apsisprendė likti Lietuvo-
je, nes jo rankų ir šviesaus
proto reikėjo čia, savame
krašte.

Lietuvoje vyko partizani-
nis karas, kurį labiausiai jau-
tė kaimas. Čia buvo patriotų
šaknys, kaip rašo autorius:
"kaimo žmonės prieš oku-
pantą nenulenke galvos, bet
rėmė pasitraukusius į mišką
kovotojus už savo laisvę, tė-
vynę, nuosavybę, turtą ir pa-
saulėžiūrą". J.Stanaičiui rei-
kėjo keisti darbo vietą, nes
patriotinis gydytojo nusitėi-
kimas ir jo darbai daugeliui
nepatiko. Gydė ir kuo galė-
damas padėjo į Zyplių ligoni-
nę atvežtiems po tardymo
sunkiai sužalotiems savo

Gydytojas Jonas Stanaitis

krašto patriotams. Ligoninė
buvo ta vieta, kur galima bu-
vo ne tik slaugyti, bet ir laiki-
nai slėpti partizanus. Gydyto-
jas žinojo, kad viena kita me-
dicinos sesuo palaikė tiesio-
ginius ryšius su partizanais, ir
netrukde laikinai suteikti
jiems prieglobstį. Enkavėdis-
tai jautė, jog ligoninėje pade-
dama partizanams, įsiverždavo
į patalpas su šunimis, bet
nieko nepešdavo. Sumanu-
mas ir drąsa padėjo chirurgi-
nio skyriaus vedėjui išsigel-
bėti iš pavojingiausių situaci-
jų. Apie tai gydytojas J.Sta-

naitis rašo savo prisiminimų
knygoje.

"Usnyne" randame ne-
įvardytų herojų, kurie sudė-
tingiausiomis sąlygomis gy-
dė, malšino skausmus, teikė
vilčių ateičiai. Nuo nedidelės
ambulatorijos gydytojo iki
mokslininko – toks Jono Sta-
naičio veiklos kelias. Apgy-
nė medicinos daktaro diser-
taciją, parašė ne vieną vado-
vėlį, monografijų, kruopščiai
fiksavo anų dienų įvykius.
Visa, ką matė, girdėjo ir kur
pats dalyvavo, sudėjo į prisi-
minimus.

J.Stanaičio sūnus Juozas
pasekė tėvo pėdomis, jis –
žymus chirurgas, dirba Vil-
niuje, dukra Violeta - moky-
toja, Jurgis - sklandytojas.
Vaikai parengė ir išleido tė-
vo knygą "Usnynas". Kraš-
tiečiai, kurie pažinojo ir
bendravo su chirurgu Jonu
Stanaičiu, turėtų įsigyti šią
vertingą knygą. Gydytojas
mus paliko 1997 m. balan-
džio 16 d.

Rytė VILIMIENĖ
Vilnius

Skelbimai

Sausio 11 d. 15 val. Kauno karininkų ramovėje (A.Mic-
kevičiaus g. 19) įvyks popietė "Kelyje į NATO ir Europos
Sąjungą".

Dalyvaus KAM atstovai, Seimo nariai, euroderybininkai.
Bus pristatyta A.Paulavičiaus knyga "Per kryžių ir kalavi-
ją". Dalyvaus knygoje aprašyti žmonės, poetas P.Palilionis,
aktorius P.Venslovas, solistas T.Ladiga, choras "Margiris"
(vad. R.Kazlauskas). Kviečiame dalyvauti.

Dėkoja

Nuoširdus ačiū LPKTS Ukmergės sk. pirmininkui
Albinui ZAILSKUI už mano brolio partizano Stanislovo Žu-
kausko atminimo įamžinimą. Brolis žuvo 1952 m. gegužę ko-
vose už tėvynės laisvę. Kur glaudžiasi jo palaikai, kol kas ne-
žinoma. Labai norėčiau asmeniškai padėkoti A.Zailskui ir ki-
tiems ukmergiškiams, atidengusiems atminimo lentą, tačiau
to padaryti jau neleidžia silpna sveikata.

Pagarbiai Marija TARVYDIENĖ

Šermukšnių k., Klaipėdos r.

Sibiro "Alma Mater" dėmesiui!

Naujųjų metų proga noriu pasveikinti vi-
sus Sibiro "Alma Mater" esamus ir būsimus
dalyvius. Visus Lietuvos tremtinių vaikus,
siekusius mokslo Sibire, visus, kurie nepa-
būgo sunkumų ir svajoję būti nors kiek nau-
dingi savam kraštui – Lietuvai. Linkiu Jums
geros sveikatos, optimizmo ir vilties.

Mielieji, gaunu daug laiškų, kuriuose
klausiama, kaip tapti Sibiro "Alma Mater"
dalyviu, kaip patekti į būsimos knygos pus-
lapius.

Nuoširdžiai Jums dėkoju, tačiau neturiu
galimybės visiems atsakyti ar paskambinti.
Todėl prašau – skaitykite "Tremtinį". Ten ra-

site visą Jus dominančią informaciją.

Nesvarbu, kur žmogus baigė mokslus.
Mūsų įgytų žinių dažnai prirėkdavo, jos bu-
vo įvertintos raudonais diplomais, padidin-
tomis stipendijomis ar padėkomis. Taigi ra-
šykite apie tai, kaip siekėte mokslo, sunkiai
dirbote, ir siųskite man savo straipsnius. Ap-
imtis – du puslapiai spausdinto teksto ir du
puslapiai reikšmingų nuotraukų su užrašais.
Tekstas turi būti aiškus, fotonuotraukų kopij-
os turi būti kokybiškos (paprastos ant rašo-
mojo popieriaus nuotraukų kopijos netinka
spausuvei). Jeigu visi paskubėsime, bendro-
mis pastangomis išleisime knygą. Laukiu
Jūsų laiškų adresu: R.Baltučiui, Rasų g.
22-49, Šiauliai. Tel. (8-612) 62837.

Romualdas BALTUTIS

Sveikinimai

Sveikiname buvusią
partizanę Apoloniją MAC-
KELAITE-PURLIENĘ-
Laukinukę, Rugiagėlę 80
metų jubiliejaus proga.
Sveikatos, Dievo palaimos
linki

Lietuvos laisvės
kovos sąjūdis
* * *

Sveikiname partizanų
šeimoms dukrą pasvalietę
buvusią tremtinę Aldoną
ALENČIKAITĘ-BUD-
RECKIENĘ 70 metų jubi-
liejaus proga. Dangiškoji
palaima telydi Jūsų šeimą.

Emilija, Petras ir
Jonas Čeponiai iš
Pasvalio

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Steponas Grakauskas 1915-2002

Gimė Pazukų k., Pušaloto valsč., Panevė-
žio aps., vidutinio ūkininko gausioje šeimo-
je. 1935 m. pašauktas į Lietuvos kariuomenę.
Grįžęs dirbo tėvo ūkyje. 1940 m. paimtas į
sovietinę armiją, išsiųstas į Murmansko sr.
1944 m. pateko į frontą, sulaukė karo pabai-
gos Čekoslovakijoje. 1945 m. suimtas, nuteis-
tas 10 m. kalėti ir 5 m. tremties. Kalėjo Veli-
kije Luki lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1955 m.,
apsigyveno Radviliškyje. Dirbo durpių imo-
nėje. Sukūrė šeimą, užaugino 3 dukras. Nuo 1990 m. LPKTS Rad-
viliškio sk. narys.

Palaidotas Pušaloto kapinėse.
Liūdime kartu su dukromis.

LPKTS Radviliškio skyrius

Ona Kisielienė 1911-2002

Gimė Pažarsčio k., Šilavoto valsč., Mari-
jampolės aps., ūkininkų šeimoje. 1951 10 02
su šeima – vyru Juozu ir 2 dukromis – iš-
tremta į Tomsko sr., Kargasoko r., Sangal-
ką. 1957 06 05 šeima reabilituota, grįžo į Lie-
tuvą – Prienų r., Sarginės k., iš kur buvo išvež-
ti. Mirė Kaune vyresniosios dukros prižiūrėta.

Palaidota Plutiškių parapijos kapinėse, ša-
lia vyro Juozo (1912-1995).

Petras Micevičius 1923-2003

Gimė Šakių r., Kerų k. 1945 m. nuteistas
ir išvežtas į Karagandos sr. Kalėjo 5 metus.
Grįžęs į Lietuvą baigė Kauno politechnikos
institūtą, dirbo Vandens ūkio projektavimo
institute inžinieriumi. Nuo 1993 m. LPKTS
Kauno sk. narys.

Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuo-
sius.

LPKTS Kauno skyrius

Eugenija Padleckytė- Melenkevičienė 1925-2002

Gimė Pavietavos k., Seredžiaus valsč.,
gausioje pasiturinčio ūkininko šeimoje.
Mokėsi Armeniškių mokykloje. 1944 m. še-
ma buvo išblaškyta, sodyba sudeginta. Vie-
ni broliai slapstėsi, kiti jau buvo areštuoti.
Pagausančių k., Jokimų sodyboje, bunkery-
je, įsikūrė Pagausančių partizanų štabas, ku-
rio ryšininke buvo Eugenija. 1948 01 16 su-
sprogdintas bunkeris, o Eugenija suimta. Nu-
teista 10 m. Kalėjo Mordovijos lageriuose. Į Lietuvą grįžo 1955 m. Iki
pensijos dirbo Kauno vaistų fabrike "Sanitas". Giedojo Kauno kated-
ros bažnytiniam chore, kur susipažino su būsimu vyru Vytautu. Su-
kūrė šeimą, užaugino sūnų. Dainavo ir "Sanito" ansamblyje.

Palaidota Karmėlavos kapinėse.

Artimieji ir kovų bendražygiai

Šiauliečių dėmesiui!

Sausio 11 d. 11 val. įvyks LPKTS Šiaulių aps. koordina-
cinės tarybos posėdis. Skyrių atstovų dalyvavimas būtinas.
Koordinatorius Č. Dirke

Sausio 11 d. 14 val. Kaune, Laisvės al. 39, II a., įvyks
kraštiečių bendrijos "Sūduva" sueiga.

Rašytojas R.Keturakis pristatys romaną "Kulka Dievo
širdy". Dalyvaus aktorė D.Kazragytė. Koncertuos moterų
vokalinis ansamblis "Elegija" (vad. R.Burinskienė).
Įėjimas nemokamas.

Pratęskite "Tremtinio" prenumeratą

Prenumeratos kaina su pašto paslaugomis:
1 mėn. - 4,80 Lt, 3 mėn. - 14,40 Lt, 6 mėn. - 28,80 Lt.
Mūsų adresas: "Tremtinys", Laisvės al. 39, 3000 Kau-
nas, Lietuva. Indeksas - 0117.